מאור עינים — נצבים

לא בשמים היא ולא מעבר לים הוא ודרשו רז"ל לא בשמים במי שמתגאה את עצמו עד שמים ולא תגרין להבין מפני מה אין התורה בתגרין בשלמא מי שמתגאה אמרו עליו אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אלא בתגרין אמאי לא הא לא תהו בראה וגו' וגם להבין לשון הפסוק מעבר לים:

אך נודע שיש לנו שתי תורות שבכתב ותורה שבעל פה. ולהבין הדבר מפני מה נחלקו לשתי תורות. הענין הוא כי זאת התורה אדם כי שיש בהתורה רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה ונקרא התורה קומה שלימה רוחניות כלולה מתרי"ג מצות והאדם נברא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים גשמיים ובעשותו אחת מרמ"ח מצות עשה אזי ממשיך חיות מהמצוה אל האבר הפרטי המתייחס לאותה מצוה וכן ישב ולא עבר עבירה בהזדמנה לו אזי נמשך שפע חיות רוחני אל הגיד הגשמי המתייחס לאותו לא תעשה כאמרם רז"ל ישב ולא עבר עבירה נחשב לו כאלו עשה מצוה ואם ח"ו עבר על איזה לא תעשה ונתרשל מאיזה מצות עשה אזי נסתלק החיות מהאבר או מהגיד המיוחס נגד אותה מצוה פרטית ואז נקרא האבר או הגיד מת ולכך הרשעים בחייהם קרויים מתים כי הם עוברים על כמה וכמה מצות ונקראים מתים. והנה בצלם אלקים עשה את האדם אלקים נקרא התורה כי אורייתא והקב"ה חד והנה מבשרי אחזה אלוה (איוב י"ט, כ"ו) כמו שבאדם הגשמי צריך דווקא שיהא דכר ונוקבא כי זה בלא זה נקרא פלג גופא ובהזדווגם נקראים אדם שלם כך הוא באלף אלפי אלפים הבדלות בקומה הרוחניות דכר ונוקבא בחי' דכר הוא תורה שבכתב ובחי' נוקבא הוא תורה שבעל פה וכמו שבאדם הגשמי הנוקבא לית לה מגרמה כלום אלא מהשפעת הדבר ואחר שקבלה השפע מהדבר אזי תתן טרף לביתה וחוק לנערותיה (משלי ל"א, ט"ו) וכל הנהגת הבית על ידה כך באלף אלפי הבדלות תורה שבעל פה לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מהדבר הוא תורה שבכתב כי ב"ג מדות התורה נדרשת והמקור נמשך מתורה שבכתב לתורה שבעל פה ואחר כך כל הנהגת העולם ומלואו הוא על ידי תורה שבעל פה כי אם יתבונן האדם בשכלו איך בכל דבר שיפנה ויראה יש תורה ודינים דהיינו למשל אם ישא ויתן במשא ומתן יראה על זה כמה דינים המפרשים היטב בתורה שבעל פה ויש שולחן ערוך חושן משפט על זה ואם באכילה נטילת ידים וברכת המזון וכיוצא בזה יש תורה על זה והתורה ההיא שבדבר ההוא היא המנהגת את הדבר ההוא ונותנת חיים עליונים בו ומשפעת השפע בתוכו ואורייתא וקב"ה חד נמצא כי לית אתר פנוי מיניה והוא מלא כל הארץ כבודו וצריך לייחד את שתי התורות שלא להפרידן זה מזה כי אי אפשר לזה בלא זה והבן זה ובא וראה איך אפילו בדבר שפל כמו בית הכסא יש גם כן כמה דינים על זה וכמאמר אותו תלמיד שהלך אחר רבו לבית הכסא ואמר לו תורה היא וללמוד אני צריך כי כביכול התורה מצמצמת את עצמה בכל דבר שהוא להנהגת העולם. וזהו שאמר הכתוב (משלי ג', ו') בכל דרכך דעהו כי צריך האדם בכל דבר אשר יעשה או יסתכל שיהא על פי התורה שבדבר ההוא ויאמין בזה אמונה שלימה כי כל הנהגת הדברים היא על פי התורה וע"ז אמרו בא חבקוק והעמידן על אחת כי העיקר היא האמונה ואז בודאי יקיים בכל דרכיך דעהו ויחשוב כי לא הוא העושה המשא ומתן ושארי דברים כי אם התורה שבדבר ההוא ועל ידה נעשה מעצמו ומתלבשת באדם ההוא ופועלת על ידי אבריו ודבורו כאמור לעיל דהיינו בקיימו מצותיה שבדבר ההוא:

ועל זה אמרה התורה (שמות ל"ה א'-ב') ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי וגו' שבת גו' ולהבין מהו לשון תעשה בצירי"י תחת התי"ו משמע תיעשה מעצמה אך הוא כאמור שמשה רבינו ע"ה לימד דעת את העם בני ישראל ואמר להם אף כי צורך לעסוק בעניני המלאכה מכל מקום תדעו שזה גם כן אלה הדברים דייקא שהוא התורה גם כן מה ששת ימים תיעשה מלאכה על ידה ויום הז' קודש כי בעשותו כך כל הששה ימים אז ביום השביעי יהיה בודאי קודש כי המשיך קדושה לכל השבעה ימים ואז יהיה יום השביעי קדוש כי מי שטרח בערב שבת וכו' כי מה שנקראים הששה ימים חול הוא מלשון אשר שמתי חול גבול לים כי אם ירצה ה' בביאת משיחנו במהרה בימינו אזי יהיה יום שכולו שבת כי אז יתפרדו כל פועלי און וכל הקליפות ולא יהיה רק קדושה לבד אך היום בגלותינו צריכים אנו להמשיך לששת ימי החול כי אז יש מונעים להקדושה וצריכים אנו להמשיך הקדושה על ידי מה שנקיים בכל דרכיך דעהו כנ"ל באופן שלא יעכב אותו החול והגבול והבן:

נחזור לענינינו והנה כמו כן יש באדם גם כן תורה שבכתב ותורה שבעל פה והנה כי קודם שמדבר האדם איזה דבור מתכוין האותיות במחשבה ובלב כי המחשבה שבמוח והלב הן תרין ריעין דלא מתפרשין ונקרא בחי' הזאת תורה שבכתב מלשון הכתוב כתבם על לוח לבך והדבור נקרא תורה שבעל פה ועל ידם מתנהג האדם בכל ענייניו וצריך לייחדן שלא לדבר אחד בפה ואחד בלב הן בתורה ותפלה או אפילו במשא ומתן ושארי דברים כי כן הוא נמשך באדם מתורה שבכתב ושבעל פה הרוחנים וכמו שאם יאמר חלילה איזה אדם כי די באחת מהם אזי הוא נחשב לאפיקורס חלילה כך גם כן כאן והבן אך צריך שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק ואז ישפע השפע גם כן אצלו בדרך ישר ומי שאינו עושה כך מפריד אלופו של עולם משכינתיה כביכול ח"ו. אך צריך שיהיה כל הנהגותיו באמת אמת הוא ראש תוך סוף ראש נק' האל"ף תוך הוא המ"ס ת"ו הוא סוף האותיות כי יש כמה בני אדם שלומדים וכשקם מלימודו עושה כל מה שהיצר הרע מיעצו והנה אמרו רז"ל אם פגע בך וכו' משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נימוח וכו' אך האמת הוא אם היה לומר באמת שיקשר את עצמו בבורא ב"ה באמת אז בודאי היה כך כי אמת הוא ראש תוך סוף כאמור ראש נקרא האל"ף מה שמקשר את עצמו באלופו של עולם ומכניסו בקרבו מ"ס הוא תוך כמאמר חזל מאמר סתום מאמר פתוח כי התגלות התורה נקרא מאמר פתוח ויש גם כן נשמה דאורייתא הוא הפנימיות והנגלה נקראים לבושי התורה וגופי תורה כמ"ש והן הן גופי תורה וצריך האדם לדבק את עצמו אל פנימיות התורה בעת עסקו וזהו נקרא תוך וסוף הוא שאף אחר שיקום למודו וילך לסוף המדריגות דהיינו לישא וליתן בשוק במקום שיש בני דרכים ושם הוא הבחירה וזה נקרא סוף המדריגות והאותיות יהיה מקושר גם כן בבורא ב"ה ובתורתו מאחר שנקשר בהם בעת עסקו בתורה וזה נקרא לומד באמת ולשמה וזהו וטהר לבנו לעבדך באמ"ת דייקא. וזהו וזרקתי עליכם מים טהורים כי התורה נקרא מים וכשלומד כך נקרא מים טהורים ומטהרים את האדם כמאמר רז"ל למה נסמכו אהלים לנחלים וכו' אבל כשאין פיו ולבו שוין ומטמא את פיו ולשונו בתחלה ואחר כך רוצה ללמוד אזי כביכול מטמא את התורה ח"ו ואז אינו מטהרו. והתורה נקראת ים החכמה וזהו לא מעבר לים היא רוצה לומר בודאי באותן התגרים שמתנהגים את עצמם על פי התורה הנקראת ים כאמור לעיל לקיים בכל דרכיך דעהו (משלי ג', ו') בוודאי הם עיקר מקיימי התורה אלא לא מעבר לים היא באותן שהן עוברים את הים ואינם מתנהגין על פי הנ"ל ושפיר דרשו לא בתגרין כי הוא דבר הלמד מענינו באיזה תגרין משתעי כמפורש בכתוב והן כללים גדולים אם תזכה לקיימן אמן נצח סלה ועד ברוך ה' לעולם אמן ואמן: